

Μα Αγγελοστο

Ἐν δὲν παύη τὴ γλώσσα, παύει ὁ ... σους!
Ἄννα Φιλadelphείη

Ἄννα Κ. Σπυριδιανῆ Ἀθηνῶν

Ἄννα
Ἄννα Φιλadelphείη.

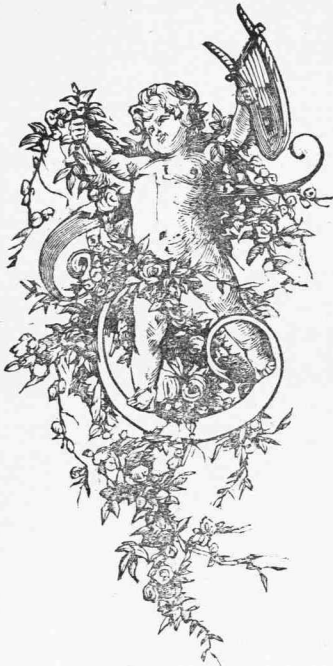

ΜΙΑ ΑΓΝΩΣΤΟΣ

«Εἶνε τὸ ἄσμα ἡ ἠχὴ γλυκείας οὐμιλίας
καὶ εἶνε μέλ' ἠδύτατον ἐντὸς πικρᾶς καρδίας».

*Arra.

ΥΜΒΟΥ δίκην σκοτεινῆ, ἄδυτος καὶ
ἀνεξερευνήτος ἐπὶ τσαῦτα ἔτη τῆς
βιβλιοθήκης μου, γωνία, ἀποφασίζω
ἅπαξ νὰ σε ἐγγίσω, νὰ ὑπανασύρω
τὴν καλύπτουσάν σε τῆς λήθης πλᾶκα,
νὰ ἐκλύσω τοὺς δεσμούς, οἵτινες συ-
σφίγγουσι τόσον χάρτην ἐκεῖ, νὰ ἐκ-
τινάξω τὸν ἐπισωρευθέντα κονιορτὸν
καὶ νὰ ἀποκαλύψω πεφιλημένον χει-
ρόγραφον φιλότατης χειρὸς! . . .

Μὲ ὅποιον παλμὸν σᾶς ἐπανα-
θλέπω, μὲ ὅποιαν συγκλίνησιν σᾶς
ψαύω καὶ πῶς αἱ χεῖρές μου τρέ-
μουσιν ἐπὶ τῇ ἀφῆ ἀπαλοῦ, ἀλλ' ἐ-
φθαρμένου χάρτου, ὃν ἐμάρανεν ὡς
φύλλα δένδρου ὁ χρόνος, ἀφ' ἧς ἐκείνη
ἀπελθοῦσα εἰς ἄλλην σφαῖραν ζωῆς
μοὶ τα ἀφήκε τιμαλφὲς κτῆμα καὶ
ὄδουνηρὰν ἀνάμνησιν! . . .

Πῶς ἠδυνάμην ἐπὶ μακρότερον χρόνον νὰ ἀφήσω σιγῶσας τσαῦτας
ἐγκλειστούς ἐκεῖ μελωδίας; Πῶς ἠδυνάμην νὰ μὴ δώσω διέξοδον ἅπαξ
εἰς τὸ συμπεπιεσμένον ἐκεῖνο μύχιον ἄλγος, ὅπερ ἐκρήγνυται εἰς τηλι-
καύτας σπαραξικαρδίου ἐμμέτρου μέλους στοναχάς; . . .

Ἰερὸν καθήκον μοὶ ἐπέτασσε τὴν ἐκ τοῦ σκότους ἀνάληψίν των,
καθῆκον πρὸς ἀγνὴν καὶ σεπτὴν σιαν ἀδελφῆς μεταστάσης ἐν πλη-
θούσῃ νεότητι, ἐν μέσφ βοδίνης ἡοῦς βίου ἀγλαστότου.

Ἄς σε ἀφήσω, Ἄννα μου γλυκεῖα, εἰς τοὺς ὥραίους στίχους, οἵτινες
κυλίωνται ὡς φαληρικὰ κύματα ἡρέμα καὶ ἀρμονικὰ, νὰ εἴπῃς μόνῃ

τοὺς στοχασμοὺς καὶ τὰς βαθεῖας σου σκέψεις, διότι, εἰ καὶ νέα, ὑπὸ τὸ γλυπτὸν καὶ ὡς ἐλέφας στιλπνὸν πάλλευκον μέτωπόν σου ὑπῆρχον αὐλακες πεπειραμένον γήρατος, ὑπῆρχον κύτταρα προῶρου πολυμαθείας καὶ ἐμβριθείας . . .

Σὺ μόνη εἶπες τὸ ἄλγος σου, σὺ μόνη ἐν περικαλλεῖ γλώσση ψάλλε τὴν φύσιν ἢν ἠγάπησας, τοὺς ἀνθρώπους, οὓς ἔσκωψας, τὰς γυναῖκας, ἃς ἔκτειρας, τὸν τάφον, ὃν ἐπόθησας ! . . .

Καὶ ἤδη ὡς ἡ ἴδια εἶπες εἰς τοὺς «Λύρας Φθόγγους» :

«Τραγοῦδησε, τραγοῦδησε, εἶνε καιρὸς ἀκόμα,
 «Ἐνὸσφ ἔχεις καὶ φωνὴν καὶ ἔκφρασιν στὸ στόμα . . .
 «Τραγοῦδησε, τραγοῦδησε, ὡς τὸ ἀηδόνι ψάλλει,
 «Ὡς τραγουδοῦν τὰ κύματα σ' ὠραῖο περιγιάλι . . .

«Τραγοῦδησε ὅσον φωνὴ ὑπάρχει εἰς τὰ στήθη,
 «Δὲν ἔχει ὁ τάφος ἄσματα· ὁ τάφος ἔχει λήθη . . .
 «Τραγοῦδησε, τραγοῦδησε εἶνε καιρὸς ἀκόμα,
 «Πρὶν ἢ πνοή σου . . . φεῦ ! σθεσθῆ καὶ σὲ καλύψη χῶμα ! . . . »

Ὅποῖον ἄλγος ἐγκρύπτεται ἐντὸς αὐτῆς τῆς διηνεκοῦς προαισθήσεως τοῦ μοιραίου τέλους ! . . . Ἐβλεπεν ἑαυτὴν καθ' ἑκάστην φερομένην ἀκατασχέτως πρὸς τὸ ἰδεῶδες, ἰδεῶδες δὲ διὰ τοιαύτας εὐγενεῖς ὑπάρξεις πᾶν ἄλλο εἶναι ἢ ὁ πρόστυχος φλοιὸς τῆς γῆς, πᾶν ἄλλο ἢ αἱ ὁδοὶ τῶν μεγαλοπόλεων, τὸ Λουῆβρον, τὸ Printemps καὶ τῆς Βιέννης τὸ Πράτερ μὲ τὸν ξανθὸν τῆς ζυθον . . . Ἰδεῶδες καταπτᾶ διὰ τοὺς ὀργανισμοὺς τούτους νὰ ἦνε τὸ ἀρίστον, τὸ ἄπειρον, τὸ μηδέν, ὁ τάφος ! . . .

Μάτην ἄπαξ ἀποπτάσας θὰ μετακαλέσωμεν μὲ ὑγροὺς ὀφθαλμοὺς τὰς προσφιλεῖς ταύτας ψυχάς, μάτην θὰ ψάλλωμεν πρὸς αὐτάς τὰ ἴδια των ἔπη καὶ θὰ ἀφήσωμεν νὰ ἀντηχήσῃ τὸ μελίρρυτον τῆς νεαρᾶς ποιητρίας :

Ἐξύπνα ?

Ἄφες τὸν ὕπνον· ἄφες τον ! Ἐξύπνα μὴ κοιμᾶσαι !

Ὁ ὕπνος εἶνε θάνατος ἢ στιγμιαία λήθη . . .

Τὰ πάλλοντά μου στήθη

Ποθῶ νὰ ἀκροᾶσαι . . .

Ἐξύπνα ! . . . δὲς τὰ ἄτρα φαιδρὰ καὶ ἐνωμένα.

Πῶς φρίττουσι τὰ φύλλα, τὸ φίλημα τῆς δρόσου . . .

Μάτην τὸν ἀσπασμό σου

Προσμένω ἴγώ μὲ σένα ! . . .

Ἐξύπνα ! Καὶ ὁ ἥλιος κ' ἐκεῖνος δὲν κοιμᾶται,

Ἐκεῖ ὀπίσω τῶν βουνῶν προσμένει τὴν Σελήνην,

Κ' ἐκεῖ μέσ' τὴν γαλήνην

Ἡὼς ἀναρριχᾶται . . .

Ἐξύπνα! . . . τῆς αὐγῆς τὸ ἄστρο φωτισμένο
 Σπεύδει κρατοῦν τὸ κάτοπτρον τῆς ἀγλαοῦ μορφῆς σου . . .
 Ἄχ! μὴ ξυπνᾶς . . . κοιμήσου . . .
 Κ' ἐγὼ θὰ σὲ προσμένω! . . .

Ἡ ἀπαισιοδοξία καὶ τὸ πένθος ζωγραφίζεται εἰς ὅλους τοὺς στίχους
 τῆς. Βλέπει μαῦρα καὶ σκοτεινὰ τὰ πάντα. Πανταχοῦ συναντᾷ τὸν θά-
 νατον καὶ τὴν φθίσιν . . .

Γιὰ δὲς ἡ γῆ ἐμαύρισε, ἴσκοτείνιασε τ'ἀστέρι,
 κ' ἔχασε τὰ θέληγτρα τῆς δρόσου τὸ ἄερι.
 Τὰ ἄνθη ἐμαράνθησαν, ἐπέσανε τὰ φύλλα
 καὶ μόνη στὸ ξηρὸ κλαδί θρηνεῖ ἡ Φιλομήλα.
 Βορᾶς ψυχρὸς ἐφύσησε . . . Εἶν' ὅλα μαραμμένα
 καὶ οἱ λυγμοὶ τὰ δάκρυα ἀντλοῦσιν ἕνα, ἕνα . . .

*
 * *

Τὸ αὐτὸ πένθος καὶ ἡ αὐτὴ μελαγχολία συγκεκραμμένα πολλάκις με-
 γλυκύπικρον μειδιάμα εἰρωνείας ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς πλείστοις ποιήμασι
 τῆς Ἄννης Φιλαδελφείας, ὧν ἐλάχιστον ἀμητὸν ἐκ πλουσιωτάτου ἀν-
 θῶνος παρατιθέμεθα ὧδε :

Γιατί;

Ἄν δὲν μ' ἀγαπᾶς
 γιατί; γιατί;
 γιατί μὲ ἀπατᾶς . . .
 γιατί αὐτὸ τὸ νάζι;
 γιατί; γιατί;
 Ἄφοῦ, νά! . . . δὲν μὲ 'νοιάζει!
 μὰ γιατί;

Ἄν δὲν μ' ἀγαπᾶς
 λοιπὸν γιατί,
 γιατί μὲ τριγυρνᾶς;
 καὶ ξεροκοκκινίζεις;
 γιατί; γιατί;
 γιατί νά με σκοτίζης; . . .
 μὰ γιατί;

Θέλω νὰ ξεύρω

Νὰ ξεύρω θέλω τὸ κῦμα
 τί λέγει κάτω στὸ γυαλό,
 κι' ἂν φέρω κεῖ τὸ βῆμα
 μ' ἐκεῖνο νὰ συνομιλῶ . . .

Νὰ ξεύρω ἂν ἡ καρδιά σου
 ἂν πάντα δι' ἐμὲ κτυπᾷ,
 κι' ἂν ἡ φλογερὰ ματιά σου
 ζητεῖ με μελαγχολικά . . .

Νὰ ξεύρω θέλω τὰ χεῖλη
 ἂν ψιθυρίζουν τι . . . Καὶ τί;
 ἂν ἡ καρδιά σου μοὶ εἶπη «φίλει»!
 Νὰ ξεύρω νὰ δώσω φίλι! . . .

Ἀθῆναι, 23 Ὀκτωβρίου 1885.

Φθινοπωρινὸς περίπατος

Γιὰ δὲς γιὰ δὲς τὰ τὰ πουλιὰ
 πῶς φεύγουν τρομαγμένα,
 κι' ἐκεῖ τῆς λίμνης τὰ νερά
 κοιμοῦνται παγωμένα! . . .

Κύττα σκιά ἀπ' τὰ βουνὰ
 φρικτὴ πῶς καταβαίνει . . .
 καὶ τῆς νυκτὸς τὸ φοβερὸ
 τὸ σκότος πῶς προβαίνει! . . .

Ἄχ! κύττα σύννεφα πυκνὰ
 'στοῦ οὐρανοῦ τὸ ὄμμα,
 ἴδε τὰ φύλλα τὰ ὠχρά,
 πῶς πέφτουνε στὸ χῶμα! . . .

Εἰκὼν θανάτου φοβερὴ
 ἴδε στὴν γῆ ἐπάνω!
 Φθίνεις νεότης μου καὶ σὺ
 κι' ἐγὼ θά . . . ἀποθάνω! . . .

Ἡ σιγὴ μου

Μὴ ἐρωτᾶς διατὶ κλαίω,
 καὶ σβύννομαι καὶ ὠχρῶ
 καὶ στένω καὶ ὄλη καίω; . . .
 — Ἐγὼ σιγῶ . . .

Μὴ ἐρωτᾶς διατὶ τόσῳ
 τὴν νύκτα τὴν ἐπιποθῶ,
 τὴν ὑπαρξίν μου ν' ἀμαυρώσω;
 — Οἴμοι! . . . σιγῶ!

Μὴ ἐρωτᾶς πῶς τὰς ἐσπέρας
 μὲ ἀγρυπνίας τὰς περνῶ.
 καὶ ἀτεινίζω τοὺς ἀστέρας;
 — Πάλιν σιγῶ! . . .

Ἄν ὅμως ἵνα εἰσδύσης
 μὲ βλέμμα μελαγχολικὸ
 στὰ στήθη μου ποθήσης,
 — Ἐνῶ σιγῶ . . .

Ἄκουσον! φωνὴ γλυκεῖα,
 ὡς ὄνειρον μεθυστικόν,
 θά σε εἶπη μὲ μαγεία:
 — «Σὲ ἀγαπῶ»!

Ἀθῆναι, Ὀκτώβριος 1885.

Εἰς τὸ Φάληρον

Ἦ Φάληρον 'στὸ κῦμά σου πῶς ἤθελα νὰ πέσω,
 τὴν ὑπαρξίν μου στὰ νερά τὰ κρύα σου νὰ σβέσω!
 Ἦ πέλαγος ἐλπίδας σὺ κατέπιες μυρίας . . .
 ἀλλὰ ἐπίσης καὶ πολλὰς φοικτὰς ἀπελπισίας!

Ἄχ, ναί, ἡ φύσις δὲν πενθεῖ, δὲν θὰ πενήθησῃ ἐμένα
 ἐὰν ριφθῶ εἰς τὰ ὑγρά, τὰ τοῦ πελάγους στήθη . . .
 Θὰ μὲ καλύψουν κύματα καὶ ἡ ψυχρὰ ἡ λήθη!
 ἡ γῆ ἀφίνει μνημῆμα ἐν' ἀλλὰ τὸ κῦμ' οὐδ' ἔνα! . . .

Θύελλα

'Ακούς; ὁ Θεὸς βροντᾷ! . . . τὰ κύματα βρουχῶνται
Κι' οἱ ἄνεμοι ἀπαίσια στὰ δάση πῶς μυκῶνται!

Θαρρεῖς πῶς τρέμ' ἡ γῆ! . . .

'Αλλά διατὶ ὠχρίσας; ὦ φίλη μου! φοβεῖσαι; . . .

Κοντὰ σου εἶμαι καὶ ἐσὺ κοντὰ μου εἶσαι! . . .

'Ακούεις, τί βροντῆ! . . .

'Αγάλι' ἀγάλια τὸ κουπί ἄς τὸ τραθοῦμε μόνοι,
ἄς ἀντηχοῦν ἀπὸ παντοῦ οἱ τῆς θαλάσσης στόνοι . . .

'Εσὺ μὴ δειλιάς! . . .

— Βρόντισε σύννεφο πυκνό! Βορρηὰ καὶ σὺ βρουχῆσου! . . .

"Ω, δὲν φοβοῦμαι τὴν βροντῆ, ἀφοῦ εἶμαι μαζῆ σου
νὰ λὲς πῶς μ' ἀγαπᾷς!

Φάληρον 23 Αὐγούστου 1885.

"Ῥστατοι λυγμοὶ

Φάληρον 23 Αὐγούστου 1885

"Ῥπνον δότε, δότε λήθην
νάρκην δότε! . . .
ἄχ! ὡς πότε
θὰ θρηνῶ; . . .

Θέλω λήθην, τοῦ θανάτου
ψυχρὸν δεῖπνον . . .
Νεκρὸν ὕπνον
δὸς Μορφεῦ!

Δότε δάκρυ διὰ νὰ κλαύσω,
νὰ θρηνήσω
ν' ἀπαυδήσω
νὰ πονῶ!

Σιγὴν δός μου, χωρὶς ὄναρ!
'Ελθὲ κῦμα . . .
γενοῦ μνημα!
Θνήττω, φεῦ! . . .

* * *

Κόρη ὡς Σοπενχάουερ, βυθισμένη πάντοτε εἰς σκέψεις, σύννοφος καὶ ἐμβριθής, ἡ "Αννα ἐμελέτα νυχθημερὸν καὶ ἀνεγίνωσκε πάσης ἐπιστήμης βιβλίον. "Αν καὶ μόλις δεκαεπταέτις κατεῖχεν ἀπείρους γνώσεις... Εἰσ-
ερχομένη εἰς τὸ γραφεῖόν μου, ἀπόντος τότε ἐν Γερμανίᾳ, ἀνεδίφει ἅπαντα
τὰ βιβλία καὶ τὰ ἐρροφα κυριολεκτικῶς. Εἶχε διαβάσει τοὺς περισσοτέρους
παλαιούς συγγραφεῖς, τὴν ἱστορίαν τῆς φιλοσοφίας, τοὺς ποιητὰς Ἑλ-
λάδος, Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, ἤξευρε δὲ ἀπὸ στήθους τοὺς νεωτέρους
τῶν Ἑλλήνων Παρνασιδῶν, ὧν ὡς βασιλέα ἐθεώρει τὸν Παπαρρηγό-
πουλον. Ἐπὶ τῶν περιθωρίων τῶν βιβλίων ἔκαμε σημειώσεις ἰδίως σκω-
πτικὰς, μετὰ πικροῦ ἄλατος σαρκασμοῦ. Πολλὰ θαυμαστικά της εἶνε
ἀληθῆ βέλη, διαπερῶντα τὸν ψυχρὸν χάρτην καὶ πλήττοντα τὸν ἀνα-

γνώστην. Καί αὐτὸ τὸ φοβερόν βιβλίον τοῦ Βύχνερ περὶ «ὑλῆς καὶ πνεύματος» δὲν εἶχεν ἐκφύγει τοὺς ἀναδιφητικούς ὀφθαλμούς της! . . . Καί τί δὲν εἶχεν ἀναγνώσει! Ἐκείνη ἡ κεφαλὴ της μὲ τοὺς μεγάλους ὀφθαλμούς καὶ τὴν κανονικωτάτην μορφήν ὑπὸ κόμην παμμέλαιναν καὶ βοστρυχώδη ὠμοίαζε πρὸς τὰ ingenia, ἅτινα ἔγραψεν ὁ μάγος Ῥαφαήλ εἰς τὸ πλευρόν της Ἐπιστήμης ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ Βατικανοῦ . . .

Ὅταν ἀναγινώσκω τὸ ἀτημέλητον ὕφος της καὶ ἀναδιφῶ φυλλομετρῶν τὰ ἀσυνάρτητα καὶ φύρδην μίγδην ἀναμεμιγμένα τετράδια καὶ τὰς μυρίας σημειώσεις, στοχασμούς, στίχους, εὐφυολογίας καὶ χίλια δύο χαρίεντα λογίδρια, τὰ ἐγκατεσπαρμένα ἐπὶ ἐκάστης γωνίας χάρτου ἢ φακέλλου, νομίζω ὅτι τὴν βλέπω ἀκόμη ἔμπροσθέν μου μὲ τὴν κόμην ἀτημέλητον, μὲ ὄψιν ὠχρὰν καὶ μὲ τὰς παλάμας ἐπὶ τῶν κροτάφων βεθυτισμένην, ὡς ἀρρενωπὸν τινα ἀμαζόνα τῆς γραφίδος, ὡς τινα Rosa Bonheur τῆς Ποιήσεως, ζητοῦσαν ἐν τῇ νευροπαθεῖ ἐκείνῃ ἐξεγέρσει νὰ συλλάβῃ μυστικὰς τινὰς ἀναλαμπὰς τοῦ ἀπείρου καὶ προσπαθοῦσαν ὡς ἐμπνευσμένην καὶ ἔνθου Πυθίαν νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰς ἀνάρθρους καὶ σιбулличὰς ἐκμυστηρεύσεις τῆς παγκοσμίου ψυχῆς! . . . Τοιαῦται ὑπάρξεις δὲν εἶνε προωρισμέναι νὰ ζήσωσιν ἐπὶ πολὺ, τοιαῦτα νευροπαθῆ πλάσματα μαραίνονται καὶ τήκονται ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς φλογός, ἥτις ὑπεκκαίει καὶ ὑποσκάπτει τὴν ὑγίειαν καὶ τὸ σῶμα διηγεκῶς! Ὁ ἐγκέφαλος φονεῖ τὰ εὐφυᾶ καὶ ἐμβριθῆ παιδιὰ· δὲν εἶνε δὲ πρόληψις ἀπλῆ τὸ λεγόμενον ὅτι οἱ μωροὶ καὶ οἱ κακοὶ εἶνε πάντοτε ὑγιεῖς καὶ μακρόβιοι . . .

Μεταξὺ μυρίων ἄλλων τοιαύτης βαθυτάτης μελαγχολίας ποιημάτων ἀντιγράφωμεν ᾧδε τὸ:

Παράπονον κόρης

Καὶ ἄνθισ' ἡ ἀμυδαλιά,
κι' ἀνθίσαν τὰ λουλούδια,
πάλι ἀρχίσαν τὰ πουλιά
τὰ χαρωπὰ τραγοῦδια.

Κι' ὁ ἥλιος ζωογονεῖ
τὸ δροσερὸ χορτάρι,
καὶ τὸ ἐσπέρας μας γλυκὺ
γεμίζει τὸ φεγγάρι

Τοῦ οὐρανοῦ τὸ γαλανὸ
πάλι γελᾷ τὸ ὄμμα
—ἐκεῖνον ὁμως—ἄχ, νεκρὸν
τὸν φθεῖρει ψυχρὸν χῶμα! . . .

Τώρα π' ἀνθίζει ἡ μυρτιὰ
καὶ βγάξει ὁ κάμπος ἄνθη,
τώρα ποῦ ψάλλουν τὰ πουλιά,
ἐκεῖνος ἐμαράνθη! . . .

Τώρα ποῦ παίζ' ἡ χρυσαλιά,
κι' ἡ κάμπη ἀναγεννᾶται,
ποῦ θάλλει κρῖνος εὐτυχῆς,
στὸ χῶμ' Αὐτὸς κοιμᾶται! . . .

Μὰ ὅταν πάλ' ἡ μυρτιὰ
στὸ χρὸν' ἀνθίσ' ἐπάνω
καὶ ψάλλουν τρυφερὰ πουλιά . . .
κ' ἐγὼ θὰ ἀποθάνω! . . .

Και πράγματι ἀκριβῶς μετὰ ἐν ἔτος, ἀνθούσης ἔξωθεν τοῦ παραθύρου τῆς λευχειμωνούσης ἀμυγδαλῆς, ἀφῆκε τὴν τελευταίαν πνοήν, ἡ γλυκεῖα καὶ ὠραία Ἄνετοῦλα! . . . Ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ κόσμου κατὰ τὴν θαλερὰν ἀνοιξιν κρατούσα εἰς τὰς χεῖρας τὸν κάλαμον καὶ γράφουσα ἐπὶ τῶν γονάτων ἀκόμη, ὅπως ἐξέλιθη τὸ πῦρ, ὅπερ τὴν εἶχεν ἤδη τέλειον κατακαύσει! . . .

* *
*

Τὸ δὲ περίεργον εἶνε ὅτι ἡ ῥεμβώδης ἐκεῖνη νεῶνις ὑπὸ τὸ βαθὺ πένθιμον καὶ ἀχανὲς βλέμμα, ὑπὸ τὸ σκεπτικὸν ἐκεῖνο μέτωπον ἔκρυπτε δηκτικώτατα βλέμματα σατύρου, τὰ δὲ χεῖλη, ἅτινα τόσον περιπαθῶς ἐθρήνουν καὶ τόσον ἀλγεινῶς ἐκελάδουν τὴν φησιῶσαν φύσιν, ἔσκωπτον πικρῶς συσπώμενα εἰς βολταιρείους σαρκασμοὺς πᾶν ὅ,τι γελοῖον ἤθελε προσπέσει ὑπὸ τὰ βλέμματά της . . . Ἄπειρα σατυρικά ποιήματα ἔχει γράψει διὰ φίλας, διὰ νέους καὶ νέας, συγγενεῖς καὶ ξένους. Πάντα ταῦτα εἶνε μεστὰ εὐφυσίας καὶ ἄλατος σπανίου. Ὑπεγράφετο δὲ μετὰ φιλοπαίγμωνος ταπεινφροσύνης «Ἐξαρχοπούλα», δανεισθεῖσα τὸ ὄνομα παρὰ τοῦ γνωστοῦ ἐπὶ ποιητικῇ κενότητι καὶ λέξεων στόμφῳ ἄνευ ἰδεῶν Ἐξαρχοπούλου, τοῦ ποιήσαντος τὸ γνωστότατον :

«Ἀερ-μπαλέρ, ξιφιρ-μπαλέρ, κι' ὁ Ἐξαρχόπουλος μπαλέρ»!

Θὰ ἦτο μακρὸν νὰ ἀντεγράφομεν πολλὰ τούτων. Θὰ ἀρκεσθῶμεν ὀλίγιστα, ὅπως ὁ ἀναγνώστης μὴ ἐκλάβῃ ὡς ὑπερβολὴν τὴν ἀνωτέρω περὶ αὐτῶν κολακευτικὴν κρίσιν ἀδελφοῦ ἐκ τοῦ ὁμαίμου ἐπιεικέστερον κρίνοντος.

B O N - T O N !

Ἀφιερῶται εἰς τοὺς νέους τῶν Ἀθηνῶν . . .

Στὸν περίπατο ἂν πηγαίνης νὰ κρατῆς πάντα τσιγάρο,
Ποῦρο φῖνο κι' ἂν δὲν ἔχῃς, τὸ στερεῆσαι ἀπ' τὸ φαγί.
Κάνει κρύο ; ξεπαγιάζεις ;—Νὰ μὴ βάλῃς τὸ ταμπάρο,
γιατί ἄλλως πῶς θὰ δείξῃς τὴν τουρνοῦρα τὴν κομψή ;

Νὰ καπνίζῃς, νὰ συρίζῃς, νὰ γυρίζῃς τὸ μπαστοῦνι !
Ἡ περισκελὶς σου φίλε, προσοχή, νᾶναι στενή,
Καὶ τὸ μῆκος νᾶρχετ' ἴσια νὰ σκεπάζῃ τὸ τακοῦνι·
Προσοχὴ δὲ τοῦ τσιγάρου ὁ καπνὸς μὴ σου χαθῇ !

Τὰ δὲ ἴματα μὴ κυττάζου πρὸς τὸν δρόμον ποῦ πηγαίνεις . . .
μόνο γύρω νὰ τὰ στρέφῃς μὴ τυχὸν διαφύγῃ τι . . .

Ἄν πατήσῃς δὲ κανένα, μὴ τὸ σκότι σου πικραίνεις
τὸ pardon θά του πασάρῃς—τοῦ bon-ton εἶν' συμβουλή !

Στους χορούς ποτέ μὴ λείψης μέσ στή μέση κολοκύθι,
 Εἰς τὸ θέατρον ἐπίσης . . . "Ἄχ, καυμένης, προσοχή!
 Καὶ νὰ κάμης κομπλιμέντα ἐκὼν ἄκων, ἢ «εὐήθη»
 Θὰ σ' ἀποκαλέσουν ὄλοι τοῦ συρμοῦ οἱ παστρικοὶ!

Εἰς τὸ Φάληρον ἐκεῖ κάτω τακτικὸς πρέπει νὰ ᾄσαι
 κι' ὅταν πᾶς νὰ μὴ γυρίζῃς πρὸς τὸ κύμα τῆς ἀκτῆς. . . .
 Μὴ, τῆς φύσεως τὰ κάλλη, μὴ θαυμάσῃς! — Θεωρεῖσαι
 «Βλάξ καὶ βρόδι» καὶ ἂν θέλῃς ἔτι ἀμπούφος ποιητής»! . . .

Στρέφε μόνον πρὸς τὸ πλῆθος μὲ μειδίαμα εἰρωνείας
 μὲ τὴν ῥίνα ὑψωμένην καὶ τὸ σῶμα κορδωτό . . .
 Για νὰ κρίνης ἐν ἀνέσει τὰς ἐκάστου ἐνδυμασίας
 καὶ τὸ πρόσωπον καὶ σῶμα, ἂν τυχόν κι' εἶνε στραβό . . .

'Εκαμάρωτες βαδίζων ; . . . —τότε στρώσου στὸ τραπέζι
 τοῦ Κατσιμπαλη, ὄχι ἄλλου, μὴ! . . Δὲν εἶν' εὐγενικό!
 Μὴ ἀκοῦς—Θεὸς φυλάξοι!—Λίγη μουσικὴ ἂν παίξῃ . . .
 Μόνο κτύπα τὸ τραπέζι νὰ γκαρίζῃς : «Παρωτό»!

Καὶ νὰ ψάλλῃς, νὰ καγχάζῃς διὰ τὸν κάθε ποῦ διαβαίνει,
 νὰ τα βρίσκῃς ὄλ' ἀστεῖα καὶ μὴ παύῃς νὰ γελᾷς.
 Καὶ τῇ γλῶσσά σου νὰ ἔχῃς πάντοτε ἀκονισμένη . . .
 Κάθε πρέσβυ—ἂν δὲν γνωρίζῃς, τί αὐτό;—νὰ χαιρετᾷς!

Διὰ νὰ λέγουν : «κῦττα πρέσβυ ἐχαιρέτισεν ἐκεῖνος!»
 Καὶ τὸ στόμα τους θ' ἀνοίξουν χάσκοντες μιὰ σπιθαμῇ.
 «Διπλωμάτης εἶνε τοῦτος . . . ἔχει chic . . . τί νέος φῖνος!»

'Ακολούθησον πλὴν, φίλε, τὴν παρωῦσαν συμβουλήν!
 Μὴ φοβῆσαι στήν Ἀθήνα γιὰ νὰ φθάσῃς στήν κρεμάλα! . . .

Δὲ caro γύρνα, μάτια μου, ἂν μοῦ ζητεῖς καὶ ἄλλα.

«Τίς εἶς» — ὁ χορευτής!

Μὲ καπέλλο φιλό στὸ κεφάλι,
 μὲ μπαστοῦνι στὸ χέρι θρασὺ
 Στοῦ σταδίου τὴν ὁδὸ τῇ μεγάλῃ
 Τριγυρνῶ ὄλη 'μέρα «τίς εἶς»!

Κουρασμένος σέλιπδα 'πὸ κάτω,
 γύρε τώρα, ὦ μπάλλο μου, σύ,
 ἄγρυπνος χορευτής σὲ φυλάττω
 ὡς νὰ ἔλθῃ ἡ νύκτα «τίς εἶς»!

. . . Πολυέλαιος λάμπει ἐπάνω . . .
 στροβιλίζω ἐγὼ μὲ τὴν Πῆ. . .
 Στὸ χορὸ μὲ αὐτὴν ἄς πεθάνω. . .
 καὶ αὐτὴ μὲ ἐμένα: «τίς εἶς»!

Στὸ σοφὰ καθαλλιέρ' ἀπλωμένοι
 ἄλλοι παίζουν . . κοιμοῦντ' οἱ μισοί!
 Κοιμηθῆτε, συντρῆφοι καυμένοι,
 Κι' ἀγρυπνοῦμε οἱ δύο μας: «Τίς εἶς»!

Τ' εἶν' ὁ κόσμος γὰρ μὲ τὸ λεοντάρει;. Μόνο ὅταν διαβαίῃ ἔμπρός μου,
 χαρά, ἄρθρα, κυρίαίς, κρασί, ἢ κακίστρα ἢ ἄπιστι Πί . . .
 καβαλλιέροι μὲ ντάμα ζευγάρι Σὰν τὸ κῦμα βογγᾷ ὁ παλμός μου...
 Κι' ὡς περιεργοὶ κράζουσι: «τίς εἶ; ... Δὲν βρωτάω γιὰ 'κείνη «Τίς εἶ;»

Κᾶπου, κᾶπου καμμιὰ μαυρομάτα, Κουρασμένοι σ' ἐλπίδα 'πὸ κάτω,
 —Ποιὸς τὰ μάτια τὰ μαῦρα μισεῖ; ἔλα τώρα, ὦ μπάλλο μου σύ...
 Τοῦ σταδίου μοῦ κῶβει τὴν στράτα ἄγρυπνος καβαλλιέρος φυλάττω,
 Σὰν ἰππότης βρωτάω: «τίς εἶ;» ὡς νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα . . . τίς εἶ;»

Ἐν πολλοῖς ἡ σάτυρα αὐτῆς πλησιάζει πρὸς τὸν ἤδη τέλειον παρεξηγη-
 λημένον Σουρῆν, ὅστις τότε μόλις ἐπέτελλεν ὡς δειλὸς ἀστὴρ ἐν τῷ φι-
 λολογικῷ μας ὀρίζοντι, ἐν δ' ἐτέροις καταφανῆς γίνεται ἡ ὑπὸ τῶν
 ποιημάτων τοῦ Χριστοπούλου, τοῦ νεωτέρου Ἀνακρέοντος, ἐπίδρασις
 ἐπὶ τῆς ζωηρᾶς καὶ σθεναρᾶς διανοίας τῆς.

Οὕτω τὸ κατωτέρω θὰ ἐνόμιζέ τις, ὅτι ἀντήχησε τὸ πρῶτον ἐπὶ τῶν
 χορῶν τῆς λύρας τοῦ περικλύτου ψάλτου τοῦ βακχικοῦ νάματος τῆς
 Κύπριδος.

Ἡ ἀληθὴς εὐτυχία !

«Πῖνε, παῖζε· θνητὸς ὁ βίος ὁ θάνατος δ' ἀθάνατός ἐστιν,
 ὀλίγος οὐπὶ γῆ χρόνος. ἦν ἅπαξ τις ἀποθάνῃ».

Ἀφήσωμεν πλέον
 τὸ μῖσος τὸ ζέον
 καὶ τὰς κακίας
 καὶ τὰ λοιπά,
 οὐδεὶς κερδίζει,
 καθὼς νομίζει,
 ὅταν λυπηῖται
 βλέπων αὐτά !

Κᾶπου καὶ κᾶπου
 νὰ σατυρίζῃς
 ὅποιον γνωρίζῃς !
 Σατυριστῆς
 ἐὰν θέλῃς γεῖνε —
 εἰς χλευή κλῖνε . . .
 Τότε εἶσ' ἔξυπνος
 καὶ εὐφυής !

Μάθε, ἀνθρώπε,
 νὰ ἀπαγγέλλῃς
 δύο τρεῖς λέξεις,
 λόγια χρυσᾶ ! . . .
 Τὸ ἄλφα, βῆτα
 ὡς τὸ Ὠμέγα
 θὰ δεῖξῃς μέγα
 μυαλὸ μ' αὐτά !

Κλειῖτε τὰ μάτια,
 στόμα βουβάσου,
 ἐπὶ Πηγᾶσου
 μὴ σεριανᾶς !
 Τρῶγε καὶ πῖνε
 μὴ παρᾶ ὄνει,
 διὰ κανένα
 μὴ χολοσκᾶς !

Ἄφες τὰς θλίψεις,
 τὰ ἐλεγεία
 ταῖς πατεινάδαις
 στὰ σκοτεινά ! . . .
 Αὐτὰ τὰ λέγουσι
 ὄλοι «βλακεία» ! . . .
 Σὲ περιπαίξουσι
 «κὺρ ποιητά» !

Τύφλαις στὴν κρίσι
 στή σωφροσύνη . . .
 Εἶνε ὀδύνη
 αὐτῆ στὴν ψυχῇ ! . . .
 Τρῶγε καὶ πῖνε
 εἰς τοῦτο κλῖνε . . .
 Αὐτ' εἶνε φίλε μου,
 «καλὴ ζωὴ !»

Καὶ κατὰ μέρος
 ἄφες τὰς λύρας—
 τὰς κακομοίρας !
 νὰ μὴ πεινάς . . .
 Τῆ λίσρα μὲ ἴωτα,
 αὐτὸ κύττα πρῶτα
 ἂν θέλῃς φίλε
 νὰ ἐντροφᾶς.

Μούντζαις καὶ τύφλαις !
 χόρευε, πήδα,
 μόνῃ σ' ἐλπίδα,
 νὰ ἦν' αὐτά.
 Γιὰ «χρόνου φείδου»
 Ψέλλιζε κᾶπου
 τοῦ Θουκυδίδου
 μία σειρά !

Ἡ μουσά μου ἢ τὸ πνεῦμα τῶν ποιητῶν

Τὸ «Génie».

Σ' αὐτὸ τὸ αἰνίγμα
ἐτριγυροῦσα
καὶ προσπαθοῦσα
γιὰ νὰ τὸ βρῶ:
«τί εἶνε «πνεῦμα»;
Νά! . . . ἕνα νεῦμα . . .
ἴσως τῆς Μούσης
εὐνοϊκό!

Καὶ δαιμονίζομαι
λυσσῶ, ἰδρόνω,
σκάζω, θυμῶνω,
εἶμαι τρελλή! . . .
Ἄχ, τὴν κιθάρα
πέρνω στὸ τέλος
νὰ παίξω μέλος . . .
—Σπάζ' ἢ χορδὴ! . . .

Μὰ ἄς ἀφήσωμε
τὰ χολοκύθια
κι' ἄς ποῦν ἀλήθεια,
Πλὴν μὲ τιμῆ:
Πῶς δὲν ὑπάρχει,
πλέον ἀηδῖχ
ἢ Μοῦσ' Ἠλυσία
καπελωτή!!

Πολλοὶ ξαρχόπουλοι
τὸ τριγυροῦνε
καὶ τὸ ζητοῦνε
ἀλλὰ αὐτὴ — . . .
οἴμοι! τοῦ κάκου!
λόγια χαμένα . . .
ἄχ! σὲ κανένα
δὲν τὸ δωρεῖ!

Τρέμουν τὰ χεῖλη
τραυλιζ' ἢ γλωσσο . . .
Ποῦ νὰ πῶ ὅσα
πάσχω κακά! . . .
Τὰ συναξάρια μου
ἂν δὲν ξεσχίσω,
θὰ ναυαγήσω
κι' ἐγὼ μαυτά! . . .

Ἄμ τέτοιαις βρίσκεις
σὰν καὶ σὲ Μούσας
πιλοφορούσας
μὲ τὴν ὀκᾶν! . . .
ποῦχουν προτέρημα
σὰν τὸ πουλάκι
εἰς τὸ κλαδάκι
νὰ μας πετᾶν! . . .

Μάτην κτυπῶ
Χορδαὶς κιθάρας,
Πλὴν κουταμάρας
παντοτεινά . . .
Μάτην τὴν πέννα
συγνοβουτάω,
σχίζω, πετάω
παληγοχαρτιά! . . .

Ἦ Μοῦσα ἔλεος
Μέγαيرا, στεῖρα!
τὴν κακομοῖρα
δὲν με πονεῖς;
Θέλεις, εἰπέ μου,
νὰ ἀποθάνω
στὸ χάρτη ἐπάνω
τὸ ἐπιθυμεῖς; . . .

Φεῦ, τέτοιαις Μούσαις
εἰς τὰ Σεπόλια,
στὰ περιθόλια
βρίσκεις πολλαῖς!
Ταῖς λὲν «βρωμοῦσαις»
καὶ ταῖς γνωρίζουν
γιατὶ μυρίζουν
σὲ πέντ' ὄργιαῖς!

Κι' ὄλο ἀρχίζω
νὰ συλλαβίζω
ἀπ' τ' «ἄλφα, βῆτα»
διὰ νὰ βρῶ,
τὴν λέξιν τάχα
ποῦ ὁμοιάζει
καὶ νὰ ταιριάξῃ
μὲ τὸ σκοπό!

Ἄχ, κύττα δάκρυα
γιὰ δὲς πῶς κλαίω!
Ἄχ! δὲς, σοῦ λέω,
Εἶσαι κουφή;
Τί σου ἐζήτησα;
Ἔνα σου νεῦμα!
Γιατ' εἶνε πνεῦμα
στὸν ποιητὴ!

Ἄφοῦ ταῖς γνωρίζω
τόσο καλὰ
σᾶς ζωγραφίζω
ἴδω κἄτω μιὰ . . .
ἔχει τὸ χρῶμα
σὰν καφετὶ
ἀλλὰ καὶ βρῶμα . . .
ἐλεεινὴ!

Ἄλλην τσακίζω
ἄλλην σκοτόνω
τέλος φουσκῶνω
κι' ἀπὸ θυμό,
καὶ καθυβρίζω
τὴν πτωχὴ Μοῦσα,
Συχνὰ «βρω—Μοῦσα».
ἀποκαλῶ!!

Λοιπὸν βουθάσου!
μὴ με σκοτίζεις . . .
μὴπως νομίζεις
θὰ τρελλαθῶ; . . .
ἄμ δέ! — τί ἰδέα!!
Μάθε το, φῶς μου,
Στὸ φῶς τοῦ κόσμου
δὲν τῶχω σκοπό!

Καί κάτωθεν πράγματι εἶχεν ἐν τῷ χειρογράφῳ ἐζωγραφημένον τοιοῦτον δυσειδές ἔντομον, διότι πολλάκις ἐσυνείθιζε νά πληροῖ τὸ περιθώριον τῶν ποιημάτων μὲ λίαν εὐφυεῖς γελοιογραφίας. Αὐτὴ ἡ σατυρική παράστασις τῆς Μούσης καὶ τοῦ πνεύματος τῶν ποιητῶν μᾶς ἀναπολεῖ τὴν σύγχρονόν μας ποίησιν καὶ τοὺς πολυωνύμους σπιθαμιαίους καὶ παλαμιαίους ποιητῖσκους, οἵτινες αὐτοχειροτόνητοι καὶ αὐτοστεφάνωτοι τοιοῦτοι, ἐξέρχονται ὡς βραψωδοὶ, τροβαδοῦροί τινες, αἱ λαλοβαρουπαμελορρυθμοβάτιδες αὐταὶ λαμπουρίδες τοῦ συγχρόνου ἡμῶν φαλακροῦ καὶ ψιλοῦ καὶ οὐδαμῶς ὑψηλοῦ Παρνασσοῦ, καὶ πλανῶνται ἀνά τὰς ὁδοὺς καὶ ἀνά τὰς κώμας τῆς Ἑλλάδος, τονίζοντες μέλη, ἅτινα προξενοῦσι μελωδεῖς ποιητικὸς πυρετοῦς . . . Ἡ ποίησις των εἶνε πῆγαις ἀληθῆς τῆς φαιᾶς ὕλης τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τὸ ταχύτερον ἢ ἱατρικὴ ἐπιστήμη φιλανθρώπως προσφερομένη ἀνάγκη τοὺς μὲν ἀτυχεῖς αὐτοὺς νά προστατεύῃ ὑπὸ στέγην ἀσφαλοῦς καὶ σωσιφρένου ἀσύλου, ἡμᾶς δὲ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ συγκινήσεις τόσον . . . στομαχικᾶς !

*
* *

Ἡ δὲ γλῶσσα τῶν ποιημάτων αὐτῆς εἶνε τόσον βέουσα, τόσον γλαφυρά ! Καὶ ὕστερον νά θέλωσιν ἔνιοι ἄμοιροι πάσης ποιητικῆς ἐμπνεύσεως νά δημιουργήσωσιν ἰδίαν γλῶσσαν, ἰδιώματα καὶ διαλέκτους ποιητικᾶς, εἶδος κορακιστικῶν, ἅτινα νά ἐπιβάλωσιν εἰς τὸ κοινόν ὡς τι νόμισμα ἐξαναγκαστικῆς κυκλοφορίας!... Ἄλλ' οἱ δάκτυλοι αὐτῶν οἱ ἀναιμικοὶ καὶ ἀσθενεῖς δὲν ἰσχύουσι νά κρούσωσιν εὐτόνως τὴν λύραν, συσπειροῦνται δ' οἱ σκώληκες καὶ τὰ ἔρπετὰ ταῦτα καὶ συσσωματοῦνται πυκνῶς ὁμοῦ, ὅπως ὄλοι, ὡς τεῖχος, παρουσιάσωσι μεῖζον μέτωπον πρὸς τὸ κοινόν. Ἐξέλεξαν δὲ καὶ ἡγέτην τὰ σαπρὰ ταῦτα μορμολύκεια τῆς πῆγσεως, τὸν παρὰ τὸν Σηκουάναν τῆς χυδαίας ὑψηκάρηνον, ἀλλὰ κενὸν τὴν κεφαλὴν ἀψυχον ὑποφήτην, ὃν ὑψηλὴ ἀγχιστεία ἐπέβαλεν εἰς τὸ φιλολογοῦν κοινόν, αὐτὸν τὸν τολμήσαντα νά ὀνομάσῃ τὸν Κοραῆν «ΚΤΗΝΟΣ» πρὸς τινα μνημονεύσαντα τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου ἀναγεννήτορος τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ! . . .

Μεγίστη εἶνε ὄντως ἡ ἀνεκτικότης τοῦ ἑλληνικοῦ δημοσίου πρὸς τόσον αὐθάδη ὑβριστὴν τοῦ ἱερωτάτου τῶν ὀνομάτων τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ! . . .

Ζήτημα γλώσσης δὲν ὑπάρχει διὰ τὸν ἔχοντα αἴσθημα, ἔμπνευσιν καὶ νοῦν. Καὶ οἱ γλύπται τῶν λέξεων καὶ τῶν φρασιδίων, καὶ οἱ διῶλισται τῶν κωνώπων, ὡς καὶ οἱ περιφρονηταὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ περικαλύμματος

τῶν ἰδεῶν, οἱ ἀπεσχοινισμένοι πάσῃ λογικῇ καὶ κοσμιότητι φιλολο-
γικῇ, ἐπινοοῦσι καὶ δημιουργοῦσι ζητήματα, οἱ μωροί, ὅπως ἀκούονται
καὶ λόγος περὶ τούτων γίγνεται. . . Ἐὰν ζῶσι καὶ λαλῶσιν ἀκόμῃ,
τοῦτο συμβαίνει, διότι ὡς μύκητες παρασιτοῦσιν ἐν τοῖς δημοσιογραφι-
κοῖς γραφεῖοις, τοὺς δὲ στεφάνους, οὓς ἀρνεῖται αὐτοῖς ἡ μεγάλη κριτικὴ
καὶ τὸ κοινόν, ἀνταλλάσσουν ἀναφανδὸν πρὸς ἀλλήλους θυμιατίζον-
τες καθημερινῶς ὁ εἷς τὸν ἕτερον ἐκ τῶν στηλῶν τῶν ἐφημερίδων
των. . . Ἄλλὰ

«La festa dei baroni poco dura ! . . .»

Τὰ «νησιώτικα γραμματάκια» ἀπεκάλυψαν τὴν λεοντῆν τοῦ ὄνου, ὁ
δὲ κόσμος ἀντὶ ἡδυμόλων μελωδιῶν καὶ τερψιθύμων μελῶν ἤκουσε μετ'
ἐκπλήξεως δεινὸν καὶ φρικώδη ὄγκηθμόν ! . . .

«Οὐ γὰρ οἱ παχεῖς, οὐδ' εὐρύνωτοι φῶτες — λέγει ὁ Σοφοκλῆς,
ἀσφαλέστατοι, ἀλλ' οἱ φοροῦντες εὖ κρατοῦσι παρταχοῦ». Ἄς μὴ
φοβερίζῃ λοιπὸν ὁ νέος οὗτος ἱππότης τῆς Μάγγης τοὺς ἀντιπάλους του
μὲ κουμπούραις καὶ πιστόλαις, ἅτινα ἀποτελοῦσι καὶ αὐτὰ μέρος τῆς
πανοπλίας τῶν χυδαίων. . . Ἡ φιλολογία καὶ τὸ πνεῦμα ἔχουσι πολλῶν
εὐγενέστερα ὄπλα ἀμύνης ! . . .

*
* *

Τῇ ἐζήτησα ἄπαξ ἐκ Γερμανίας νὰ μοι συνθέσῃ ποιημά τι διὰ τὴν
πρώτην Μαΐου, διότι τὴν ἡμέραν ταύτην αἰσθάνεται πλειότερον πάσης
ἄλλης ὁ ξενητευμένος Ἕλληνας. Ἡ Φύσις, αἱ ἀναμνήσεις, ἡ νεότης, ἡ
χαρὰ, αἱ ἐν ὑπαίθρῳ εὐθυμοὶ διαχύσεις, τὰ πάντα συνδυάζει καὶ ἐγκλείει
ἐν ἑαυτῇ ἡ Πρωτομαγιά.

Τὴν ἡμέραν ταύτην ἔψαλε μὲ ἀθανάτους στίχους ὁ Παράσχος μετ' αὐ-
τὸν δὲ πᾶς ὁ ἀποτολμῶν νὰ τὴν ὑμνήσῃ εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπεκφύγῃ
τὴν γόησσαν ἐπιδρασίαν των, διὰ τοῦτο καὶ τὸ κατωτέρω ποιῆμα τῆς
Ἄννης Φιλαδελφέως ἀποπνεῖ Παράσχειον ἔμπνευστιν.

Ἡ πρώτη Μαΐου

Δρέψατε ἄνθη, δρέψατε ἐπὶ φαιδρῶν λειμώνων,
Τὰ ρόδα, ἴα, λείρια καὶ κρῖνα δροσερά !
Τώρα ὅπου καλύπτονται ὑπὸ αὐρῶν σταγόνων,
Δρέψατε ἄνθη, δρέψατε, ἄχ ! ὁ καιρὸς περᾶ !
Κ' ἐκεῖνος μέγα δρέπανον κρατεῖ σφικτὰ στήν χεῖρα
Κι' ἕκαστον ἄνθος μαρνανθὲν καὶ μὴ, ὅλα τὰ τίπτει . . .
Δρέψατε, φίλοι νεαροί, εἶν' ἡ ζωὴ σας στεῖρα,
Καὶ τότε ἡ κυπάρισσος τὰ πάντα τὰ καλύπτει ! . . .

Ἄκούσατε τ' ἀηδόνι, πῶς ψάλλει, πῶς μαγεύει!
 Ἄκοῦτε φλοῖσθον βύρακος κεῖ κάτω χαμηλά!
 Εἰς δροσερὰ κυλιεται καὶ διαυγῆ νερά! . . .
 Γοργόν, γοργόν στήν ἄβυσσον νὰ κυλισθῆ γυρεύει . . .
 Δρέψατε! . . . Ἄλλοίμονον τί πλάνη, τί ἀπάτη!
 Νομίζετε τὸν Μάϊον αἰώνιος πῶς εἶνε;
 Ἄν ἀενάως τῆς Κλωθοῦς δουλεύῃ ἡ Ἑλακάτη,
 Κόπτει τὸ νῆμα ὁ θάνατος . . . μαραίνοντ' αἱ μυσταῖαι! . . .

Τὰ κύματα ἐκπνέοντα φιλοῦν τὸ περιγιάλι,
 Καὶ βρέχουσιν αὐτὸ μὲ ἄλμυρὰ νερά,
 Ἐνῶ αἱ λέμβοι πλέουσαι μεσ' στήν ὑγρῆ ἀγκάλῃ,
 Ὅμοιάζουσι ἄν κύκνοι μὲ ἀνοικτὰ πτερὰ!
 Ὁ ἥλιος μὲ ὕστατον θερμὸν καὶ λάμπον βλέμμα
 Προσεμειδία στήν φαιδρὰν καὶ πλήρη κάλλους φύσιν,
 Κ' ἐκρύπτετο μεσ' στὰ βουὰ τὰ κυανᾶ ἡρέμα,
 Ἐνῶ ὁ χρυσοῦς δίσκος του προσέκλινε στήν δύσιν . . .

Τί εἶνε ὁ Μάϊος; . . . σταυρός; — Μικρὸ ἐρημοκλήσσι;
 Εἶνε ἀμίαντος βωμὸς ἐντὸς ναοῦ ἁγίου;
 Μὴν εἶνε μνήματος γλωμὸ καὶ μαῦρο κυπαρίσσι;
 Μὴν εἶνε σβύννουσα ἀκτίς τοῦ δύοντος ἡλίου; . . .
 ὦ Μάϊε! Εἶσαι καὶ σὺ τῶν μυστηρίων ἓνα!
 Γιὰ δὲς τὰ ῥόδα ἐρυθρὰ ὡς τῆς αἰδοῦς τὸ χρῶμα
 Ἐν τούτοις αὔριον πίπτουσιν ὠχρὰ καὶ μαρμαμμένα . . .
 Εἰς τὸ τῆς ἔρημης τῆς γῆς ψυχρὸν καὶ μαῦρον χῶμα! . . .
 Ἰδέ, ἰδὲ καὶ ὁ Ζέφυρος ὁ δροσερὸς πῶς πνέει! . . .
 Ἰδὲ τὸ κῦμα χαρωπὸ πῶς σπεύδει πρὸς τὴν ἄκρη . . .
 Καὶ φθάνει! . . . Οἴμοι! . . . πλὴν εὐθύς στοὺς πόδας τῆς ἐκπνέει!
 Ἰδέ πλὴν καὶ τὸν οὐρανόν! . . . Κι' αὐτὸς θὰ χύνη δάκρυ!

Καὶ τί ἂν πνέῃ ὁ Ζέφυρος στοῦ Μάη τὴν ἀγκάλῃ;
 Καὶ τί ἂν τᾶλση θάλλουσι γεμάτα ἀπὸ φύλλα;
 Καὶ τὸ ἀηδόνι σήμερον μελωδικὰ ἂν ψάλλῃ; . . .
 Καὶ τί βύραξ διαυγῆ ἂν ὕδατα ἐκύλα; . . .
 Οἴμοι! τὸν Ζέφυρον αὐτὸν θὰ διαδεχθῆ βορρῆας,
 Κι' αὐτὸ τὸ λεῖον πέλαγος θὰ τὸ ταράξῃ δίνη! . . .
 Ἐνῶ λιμώττων παγετὸς ἐμπρὸς τοιαύτης θεᾶς
 Πυκνὰ δασῶν φυλλώματα, τὸ πᾶν, τὸ πᾶν θὰ φθίνῃ! . . .

Καὶ ἡ ὠραία ἀργυρᾶ καὶ ἄγρυπνος σελήνη,
 Κι' αὐτὴ ὠχρὰ τὸ μέτωπον στὰ σύννεφα θὰ κλίνη! . . .

Ἐνῶ 'κεῖ 'πάνω μέλανα τὰ νέφη θὰ καλύψουν,
 Φεῦ! τὸ ὠραῖον κυανοῦν, τοῦ οὐρανοῦ τὸ χρῶμα!
 Πυκνὰς σταγόνας παγερὰς στὴν μαύρην γῆν θὰ ρίψουν,
 Στὸ μαῦρο καὶ κατάψυχρον, εἰς τὸ χλωμὸ τὸ χῶμα . . .
 Καὶ τότε ἐξυπνίσατε ὑπὸ ὄνείρων πλάνην,
 Κι' ἀπὸ πυκνὴν κυπάρισσον νὰ πλέξητε στεφάνην!
 Ναί, δὲν ὑπῆρξε, φεῦ! ποτέ τὸ ἔαρ . . . — Ἐπλανᾶσθε!
 Ἄν ὄχι, δώσατε λοιπὸν ὡς δείγμα μιὰ μυστίνη,
 Ὅτι ὑπῆρξεν, ἔαρ, ἐστολισμένη φύσις! . . .
 Πλὴν ὄνειρα εἶνε ὄλα, χαρὰ, λύπη, ὀδύνη! . . .
 Καὶ δὲν μας μένουν ἐξ αὐτῶν ἢ ὀλίγοι . . . ἀναμνήσεις!

Δρέψατε. φίλοι, πλέξατε ἐν εὐσμον στεφάνι
 Τὸ γῆρας εἶνε τρομερόν, ἂν ἡ νεότης πλάνη!

«Εὐσπλαχνία, ἐπιφέρει ἐν τῇ ἐπιστολῇ της πρὸς με, διὰ τοῦτο τὸ
 νεογέννητον» εἶνε χωλόν, τυφλόν, ἠκρωτηριασμένον . . . Ἄλλὰ μὴ φα-
 νῆς σὺ σκληροκάριος ὡς ὁ σιδηροκάριος ἐκεῖνος Σπαρτιάτης Λυκοῦργος,
 ὅστις τῶ ὄντι *λύκου ἔργα* ἔκαμνεν . . . Ἄν ἐκεῖνος ἔρριπτε τὰ ἄσχημα
 βρέφη ἐντὸς τοῦ Κεάδα, ἂν ἐκεῖνος ἐφόνευε τὰ νεογέννητα τῶν σπαρ-
 τιατίδων, σὺ ἔσο εὐσπλαγγνος διὰ τὸ νεογνὸν τῆς Μούσης μου! . . . Μὴ λά-
 θης τὸ σφυρὶ (δηλ. τὰς γλωσσικὰς παρατηρήσεις τοῦ Κόντου) καὶ τὸ
 πελεκίσης. Εἶνε θανατηφόρον αὐτὸ τὸ σφυρὶ διὰ τὰ βρέφη τῶν Μουσῶν.
 Ὁ Κόντος δὲν εἶνε ποιητής, σὺ δὲ ἔτι ὀλιγώτερον . . . Ὅσο δι' ἐμέ
 δὲν εἶμαι ἢ ἡ σὲ φιλοῦσα . . .

Ἐξαρχοπούλα».

*
 * *

Καὶ νῦν φιλότατη ὑπαρξίς, πολῦτιμος Ἄννα, καιρὸς νὰ κλείσω πά-
 λιν τὰς δέσμας τῶν χειρογράφων σου, νὰ τὰ παραδώσω εἰς τὴν λήθην,
 ἦν τόσον ἠγάπησας καὶ πρὸς ἦν τόσον προώρως μετέστης! . . .

Ἦδη ἀπέκτησας πλέον τὸ ψυχρὸν μνήμα, ὅπερ ζῶσα τοσοῦτον ἐπόθεις!
 Ἐκεῖ ὑψηλὰ εἰς μίαν γωνίαν τοῦ Νεκροταφείου ὑπὸ τινὰς ἰσχρὰς κυ-
 παρίσσοις καὶ μικρὰν τινὰ πεύκην ποσάκις δὲν ἤλθον νὰ βρέξω μὲ πι-
 κρὰ δάκρυα τὸν νυμφικὸν θάλαμον, ὃν τόσον νέα μοιραίως ἐνοικεῖς! . . .

Ἦλθον ἐκεῖ καὶ σοὶ ἀνέγνωσα τοὺς γλυκεῖς καὶ ὀδυνηροὺς ἅμα στί-
 χους σου, ἤλθον μετὰ τοσοῦτων ἐτῶν πάροδοι, ὅτε ἐν τῇ ξενιτειᾷ δια-
 μένων δὲν σε ἔβλεπον, δὲν σε ἠκρωμένη ἢ νοερῶς μόνον, ἐπέστρεψα ὁ
 δειλῆος ἀδελφός, οὐχὶ ὅπως σὲ ἀκούσω, οὐχὶ ὅπως σε θαυμάσω καὶ σε
 χειροκροτήσω, οὐδὲ ὅπως σὲ συγχαρῶ διὰ τὸ πνεῦμά σου, πλὴν, φεῦ!

ἵνα ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ λίθου θρηγήσω τὴν ἀπώλειαν τοιαύτης μουσολήπτου διανοίας, τόσον ἰσχυροῦ καὶ εὐαισθήτου καρδίας ! . . .

Καὶ εἶχε τόσῃν ἀνάγκην ἡ πατρίς μας παρηγόρου ραψωδοῦ! Καὶ εἶχον τόσον ἀνάγκην αἱ Ἑλληνίδες λύρας ἐμπνευσμένης καὶ περιπαθοῦς! Ὅ,τι ἔγραψεν ἡ Ἄννα Φιλαδελφείως, ὅ,τι ἐποίησεν δὲν εἶνε ἢ ἡ ὑποφαινομένη ἡώς, ὁ ὑπανατέλλων ἑωςφόρος αἰγλήεντος καὶ ἐκλάμπρου βίου . . .

Ἡ κριτικὴ δὲν δύναται νὰ εὕρῃ εἰμὴ ψυχλα ἐκ τοῖς παιδικοῖς τούτοις στόνοις, ἐν ταῖς στοναχαῖς νεάνιδος δεκαπενταετίδος!

Ἡ ξηρὰ αὐτὴ καὶ ἀτειρὴς γραῦς, ἡ Κριτικὴ, ἄς μὴ θίξῃ λοιπὸν τοὺς μόλις διανοιχθέντας κάλυκας νεανικωτάτης ψυχῆς, διότι ὑπὸ τοὺς ὀστεώδεις δακτύλους τῆς τὰ ἀπαλὰ φύλλα θὰ θρυμματισθῶσι καὶ εἰς λεπτὴν κόκκιν θὰ καταρρεύσωσιν ! . . .

Ὁ ἐγκέφαλος ἀκόμη κατὰ ταύτην τὴν ἡλικίαν διατελεῖ ἐν τῇ ἀναπτύξει, αἱ ἰδέαι ζυμοῦνται, τὸ πνεῦμα ὀργᾶ καὶ ὁ νοῦς ἐξελίσσεται . . . Τοὺς ὠραιοτάτους καρπούς θὰ ἔδρεπε σήμερον ἐὰν ἔζη ἡ συμπαθὴς καὶ γλυκεῖα Ἀθηναῖς ποιήτρια ! . . .

Ἐγὼ δὲν ἐπετέλεσα ἢ καθήκον πρὸς τὴν ἱερὰν σκιάν της. Πάντοτε ὀσάκις μετέβην πρὸς τὴν ὑπόγειόν της οἴκησιν καὶ ἔθεσα τὰ χεῖλη ἐπὶ τῆς πλακὸς τοῦ τάφου ἐνόμισα ὅτι ἤκουσα τὴν φωνὴν της νὰ μοι ψιθυρίζῃ ἔσωθεν: «Τὰ χειρόγραφα μου! τὰ χειρόγραφα μου!»

ὦ, καὶ! τὰ χειρόγραφα σου δὲν τὰ ἀφῆκα νὰ φθαρῶσιν, οὐδὲ τὰ ἐλησμόνησα ποτέ, ἀλλὰ ποῦ πλέον ἢ σπινθηροβόλος διάνοιά σου, ποῦ ἢ δεξιὰ ἐκείνη ἐν τῷ μέτρῳ χεῖρ, ὅπως διαρρυθμίση, καλλωπίση, εὐπρεπίση καὶ τελειοποιήση τὸν πλούσιον τοῦτον ποιητικὸν τάπητα, ὃν ἐν στιγμαῖς ἐνθέου οἴστρου συνέλαβες καὶ ἐξύφανες.

ὦ κοινὴ αὐτάδελφος Ἄννης κεφαλή!

Εἶνε δεινὸν νὰ ἐγκαταλείπη τις θνήσκων τὸ φῶς, τὴν ζωὴν, τὸν ἥλιον, ἀλλ' εἶνε ἔτι δεινότερον καὶ φορικτὸν νὰ φεύγῃ ἐκ τοῦ κόσμου καὶ νὰ μὴ δύναται νὰ τελειώσῃ ἓν μέγα ἔργον, μίαν συγγραφὴν, ἐμπνευσμένην τινα σελίδα . . .

Εἶχε δίκαιον ὁ Δίκηνς ἀποθνήσκων νὰ μὴ ἐνθυμηθῇ καὶ κλαύσῃ τίποτε ἄλλο ἢ τὰ βιβλία του καὶ νὰ παραδώσῃ τὸ πνεῦμα ἐν ταῖς δυσὶ ταύταις λέξεσι:

«τὰ βιβλία μου τὰ βιβλία μου»!

Ἀθήνησι, μηνὶ Ὀκτωβρίῳ 1893.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ